

- Kaj je to? Kaj stori žaba, če hoče iti iz kopnega v vodo?
 » Kaj mora vsaki zvon imeti?
 » Kakšen je mlinar, ko pride iz mlina?
 » Kteri delavec je črn?
 » Kaj stori petelin, preden zapoje?
 » Kakšne lase imajo stari ljudje?
 » Kakšna lica imajo zdravi otroci?

Koristne stvari.

Vrabec. *)

Vrabec gre v red naj bolj navadnih in zvutih tičev; kjerkoli je kako poslopje in zraven polje, tam je že vrabec. Vrabec se večkrat z lastovico pod eno streho udomači, ali ni nesložniših sosedov. Lastovica je kakor gospodična tanke postave, vrabec pa je prost, neotesan potepuh. Na njem ni nič lepega, oglašenega ali dražega, kot na lastovici; lastovica je povsod dobro sprejeta kot mil in drag gost. Vrabec je z dušo in telesom prostak, derzovit proletarec po rodu in plemenu. Povsod ga merzé in preganjajo, še celo sv. pismo pravi: „Ali se ne kupi pet vrabcev za par beličev?“ Gerda barva njegovega života, tamni plajšč, sajaste berke, nevkretno truplo, njegov polet, hod, glas, in kar je na njem, kaže, da je prostega rodú in plitve glave. Zato je tudi brez ozira ljudem in živali nadležen. Nič mu ni svetega; on ne pozná ne tujega imetja ali premoženja, ne krasnih umetnost; ne pozná nobenih navad in šeg, ne poštenja, vse to gerdi in zaničuje; ne vežejo ga ne svete vezi rodbinstva, ne prijateljstva. Vrabec je neznabožec, pust komunista, toda zvít, uren in nevtrudljiv. Ako bi ne bil tako derzovit in umazan, bi ga saj kaj več čislali.

Drugi tiči si delajo gnjezda zelo radi in umetno, ali on si ne beli s tem glave. On zvito obleta lepo in čversto gnjezdo, ktero si je lastovica z velikim trudom na naj boljsem kraji naredila, od kodar lahko na dvorišče in cesto vidi. Kedar se lastovice naj menj nadjajo, napade ta silnik z velikim vrišem njih stanje, in one morajo brez pomoči pobegniti, med tem ko se on z besno prederznostjo v tujem mestu brani, ako mu ga lastovice nazaj vzeti hočejo. To je pač res po pravilu: „Kdor je jači, ta tlači“. Prigodi se pa tudi, da časi skup plača svojo prederznost, da ga ravno takrat, ko v gnjezdu na jajcih

*) Iz „Slov. Bčelc“.

Vredn.

sedi, lastovice napadejo, ali pa da ga celó v oropano hišico zazidajo.

Včasih se tudi zvito vtepe v gnjezdo črne kavke, kakor potepuh k bogatemu kmetu; nikoli pa ni dobro živeti v sosedstvu take gospode. Ako se mora sam dela lotiti, hitro stori, vse druge skerbi pusti svoji ženi, s katero tako ravná, kot s sužnjo.

Ako je nasiten, mu ni več mar, s čim se dalje preživiti. Prelén, da bi si sam hrane nabiral, žanje tam, kjer ni sejal. Vrabec bo živel, dokler bo kmet kako zerno še na polji ali dvorišču imel; njemu je miza pogernjena, kjer je količkaj žita. On in sternad sta vedno nepoklicana gosta pri kmetu. Vrabec bo prve češnje pozobal, zadnjič pa še poperkoval. To je njegova naj večja sladčica. On nikdar ne pozoblje celega grozda, cele jagode, ampak leteč od ene do druge, zbira povsod naj bolje; na sterše hodi naj raji, kedar so še mehki, na klasje pa, kedar je še mlečno. Po zimi res nima tacihostij, zato si pa z drugim svoj lačni želodec napolnuje: zbira na smetišču in gnojišču mnogotere drobtine, obskakuje konjske parne, ugrabljuje pajke in druge muhe, in posebno spomladi, dokler še ne sejejo in da bi zamogel svojo družinico prerediti, pobira gosence po drevesih, ter tako saj nekoliko škodo povračuje, katero po polji nareja. Tù se vidi, kako bi bil lahko koristen tič, ako bi ga červad bolj veselila, kot pa zernje. To mu je čez vse ljubo in drago. Na polji poskakuje za oračem, v skedenj priskakuje k mlatičem, priletava h konjskim stajam, ter se celó napenja v sobo priti, kjer vse skavsá, in kar je za njegov kljun, odnese.

Zgodilo se je še celó, da je golobičem krof razkljuval, da je le do zernja prišel. Tako postane ta tepec razbojnik, tat, morivec, dela greh za grehom, in to je tečaj njegovega življenja. Ljudje ga imajo sploh za škodljivca, razbojnika in pojeduha. Pravijo tudi, da je zeló serdit in togoten, in zategadel mertudu podveržen. In res je, da večkrat v hudem kljuvanji vrabci s streh padajo.

Kjer se vrabec vgnjezdi, ga potem ne moreš več pregnati. Ne druží se zastonj s človekom; naučil se je od njega zvijačine in družih napak, ker tudi tiči raji slabe zglede kakor dobre posnemajo. Kdor hoče vrabca vjeti, se mora pospešiti in zgodaj vstati! Otrokom se vklanja, kjer koli jih vidi; ako se

kteri pripogne po kamen ali gručo, že od vrabca ni duha ne sluha. Druzega mu ne more človek storiti, kot gerduna ustrašiti.

V tem oziru ni samo dvomljivec, ampak celó neverec. Brez straha se usede na nos ali na razstegnjeno roko slamnatega človeka, ki ga za strašilo v turšico ali kam drugod postavi. Pod njegovo senco naj raji biva in brez vsih nevarnost in strahu ropa, toliko bolj, ker se drugi tiči strašila bojé. Kedar srečno svinčeni krogli uide ali se nastavljeni mreži izmakne, mu perje po koncu stopi in zaničljivo čimčara, zbiraje krog sebe celo versto svojih sorodnikov, kateri neuspretavnega lovca iz varnega kraja zasmehujejo. Prost in neprijeten je vrabčji glas. V vsi babilonski zmešnjavi tičjih glasov je malo tako hripovih (glasov), kakor jih je v njegovem prostem narečju. S svojim glasom razodeva svojo pravo beraško priprostost. Vrabec sicer misli, da prav dobro in lepo poje, ker nikogar raji ne posluša, kakor samega sebe, in neprenehoma ponavlja: čim, čim! čara rara! čar, čar! štilip, štilip! in to takrat naj glasnejši, kedar se slavčkov glas naj bolj razlega. To je znamenje prostaške misli! Ta prostak noče družih glasov slišati, in ceniti krasnih duševnih darov in nježnega petja. Vsak bi mogel vrabec biti: tako razumejo enakost ti brezhlajnjiki.

Kdo bi se tedaj temu čudil, da ni v njegovem stanu ne miru ne ljubezni? V njegovem domačem življenju — ako se more govoriti o njegovem domačem življenji, ker se vedno potepa — vlada nevošljivost, goljufija in hudobija; druží se samo zato, da lože prekanjuje, v rodbinstvu in domačem življenji je vedna pravda in prepír. Vrabec ima časi tudi vljudnjije misli pri zapertem oknu jetnika, kateremu prepeva o nadi in tolažbi, in udomačivši se pod streho samotne cerkvice hvali Bogá, ker tudi vrabca ne pusti pasti s strehe brez svoje sv. volje.

Tri četerti leta živi vrabec v obilnosti. Gosti se na vertéh, in po polju; jasne letne in jesenske dni prebije na polju ter vedno smuka klasje in ga v svojo mavho nabira.

Kedar se poslednji snop zaveže, kedar ni več hrane zanj ne na polju, ne na vertéh, se celó malokterikrat s kavko ali vrano združi, ampak se večidel nazaj verne v svojo zimsko kočó, na ulice in v sela, k dvorom in žitnicam, ter mu nastane žalosten post. Blebetavi hrastavec zdaj utihne, ljuta zima in

lakota ga napadete izgnavši mu vso ošabnost. Zdaj sedi skerčen v krogu svojih gladnih bratov, ves zmeršen z med pleča stisnjeno glavo, ter se mu samo sajasti kljun in rudečkaste oči iz kožuha vidijo. Kedar se od snega zrak potamni, si poišče potepuh kacega podstrešja; kedar pa strehe mraza škripljejo, se usede na streho proti solncu ali pa na zmerzajeno okno, kjer terkaje milostinje prosi. Kakor hitro se pa pomladansko solnce prikaže in sneg začénja kopneti, se mu zopet poverne lahkoumna misel; zopet začénja bučno klicanje in derzno letanje; vrabec je zopet stari potepuh.

Post je minul, začelo se je novo brezskerbno življenje, zdaj je pomlad; zime ni več; zopet mu je dobrotljivi Bog mizo pogernil!

Pa tudi mi moramo spomladi glas tega dangubca v zboru pomladanske besede tičev radostno pozdraviti, ker tudi on s svojim glasom stvarnika slavi; zato mu tudi ne zamerimo, da tako ošabno in brezskerbno živi, ker je tudi v tičem narodu kakor pri nas, nekaj gospode, nekaj revežev (proletarcev).

Ako stvar v obče vzamemo, je on tudi ravno zato vstvarjen; on nas pa tudi poverh tega v mestih opominja veselih skupščin vaše ptičade, in če to stori, nam skazuje nekatere dobre službe.

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. Presvetli cesar so s sklepom 15. t. l. za vladinega svetovalca in poročevalca v oskerbovavneh in gospodarstvenih šolskih zadevah za Kranjsko imenovali sedanjega vladinega tajnika g. Janeza Hočevarja, za deželnega oglednika ljudskih šol na Kranjskem dr. Antona Jarca, za humanistične nauke na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem gimnazijalnega vodja Karola Holcingerja in za realistične nauke v teh deželah pa profesorja akad. gimnazije na Dunaju, dr. Mat. Vrečko-ta.

— Kmetijska družba v Ljubljani je g. J. Sajetu, učitelju v Predosljih darovala 20 gold. za povračilo stroškov pri pokončevanju hroščev in škodljivih metuljev, in mu je tudi poslala pohvalno pismo.

— Za gospodarsko šolo o šolskih praznikih na Dunaju se je iz Češkega oglasilo 340 ljudskih učiteljev, po ministerskem ukazu pa jih sprejme ta šola le 30. Težko jih bodo zbirali. Deželni odbor je ministerstvo prosil, da bi jih več sprejelo. Iz Kranjskega pojde 8 učiteljev v to šolo, pa se jih je tudi 59 oglasilo — tudi